

Spis treści

Wstęp	7
Wykaz skrótów	9
I Okoliczności fundacji, dokumenty i relacje Jana Długosza	11
1 Okoliczności fundacji	13
1.1 Paulini	13
1.2 Sytuacja lokalna w Częstochowie	14
1.3 Osoby mające wpływ na fundację	16
2 Najstarsze dokumenty fundacji	31
2.1 Poświadczenie książęce donacji kościoła w 1382 roku . .	31
2.2 Dokumenty uposażeniowe Władysława Opolczyka z 1382 roku	43
2.3 Książęca zmiana uposażenia w 1385 roku	53
2.4 Wnioski z omówionych dokumentów Opolczyka	56
2.5 Wartość materialna uposażenia Opolczykowego	61
3 Legalne uposażenie królewskie	73
3.1 Okoliczności nowej fundacji	73
3.2 Dokument królewski z 1393 r.	77
3.3 Wartość uposażenia królewskiego	79

3.4	Dokumenty uposażeniowe w pracy Leszka Wojciechowskiego	82
3.5	Wnioski	88
4	Jan Długosz o fundacji klasztoru jasnogórskiego	91
4.1	Autor i źródła jego informacji o Jasnej Górze	91
4.2	Opolczyk w przekazach Długosza	93
4.3	Przekazy Długosza o założeniu klasztoru paulinów	95
4.4	Analiza relacji Długosza w układzie chronologicznym	98
4.5	Relacje Długosza o Jasnej Górze w historiografii	107
II	Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej	113
5	Najstarsze legendy o obrazie Matki Boskiej Częstochowskiej	115
5.1	Legendy i ich znaczenie	115
5.2	Autorzy i czas powstania legend	117
5.3	Wątki legend	124
5.4	Główne wątki legend a ustalenia historyczne	129
5.5	Wartość uwiarygodnień legend	138
5.5.1	Opinia Leszka Wojciechowskiego o istnieniu dokumentu w legendzie	142
6	Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej	148
6.1	Obraz	148
6.1.1	Podobrazie	148
6.2	Wyniki badań i hipotezy konserwatorów obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej	151
6.2.1	Ustalenia Jana Rutkowskiego	151
6.2.2	Hipotezy Rudolfa Kozłowskiego	154
6.2.3	Ustalenia Wojciecha Kurpika	155
6.3	Ustalenia i hipotezy historyków sztuki badających obraz w ostatnich dziesięcioleciach XX wieku	161
6.3.1	Ustalenia Ewy Śnieżyńskiej-Stolot	161

6.3.2	Ustalenia Anny Różyckiej-Bryzek i Jerzego Gadomskiego	164
6.4	Pierwowzory obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej	169
6.5	Kompozycja i styl obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej	170
6.5.1	Cechy charakterystyczne obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej	172
6.6	Zainteresowanie Andegawenów obrazami	178
7	Napad na klasztor jasnogórski w 1430 roku i uszkodzenie jego obrazu	185
7.1	Wzmianki o napadzie w listach wielkiego księcia Witolda i legata papieskiego	185
7.2	Wzmianki Jana Długosza o obrazie Matki Boskiej Częstochowskiej	189
7.3	Relacja Jana Długosza o napadzie na klasztor w 1430 r.	191
7.4	Wiadomości o napadzie na klasztor w legendach o obrazie	203
7.5	Naprawa obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej około 1431 r.	207
7.6	Uszkodzenia w świetle obrazu	210
7.7	Ofiarodawca obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej	213
III	Uwagi końcowe	223
8	Fundacja klasztoru i obraz jasnogórski w artykule Janusza Zbudniewka	225
9	Zakończenie	230
IV	Dodatki	235
A	Dokumenty	237
A.1	Dokument z 22 czerwca 1382 r.	237
A.2	Dokument uposażeniowy Opolczyka z 9 sierpnia 1382	238

B	Dobra klasztoru według najobszerniejszej relacji Jana Długosza	245
C	Relacja Długosza o napadzie na klasztor paulinów w Częstochowie w 1430 roku	249
D	Zakaz kultu obrazów w Starym Testamencie i w pierwszych wiekach chrześcijaństwa	251
D.1	Stary Testament wobec obrazów	251
D.1.1	Pochodzenie zakazu	252
D.1.2	Realizacja zakazu i przeszkody w jego zachowywaniu	253
D.1.3	Przestrzeganie zakazu w czasach Chrystusa . . .	254
D.2	Chrześcijaństwo bez obrazów w pierwszych dwóch wiekach	255
D.2.1	Przestrzeganie przykazania	255
D.2.2	Walka z bożkami innych ludów	256
D.2.3	Brak zainteresowania obrazami i wyglądem Chrystusa	258
D.2.4	Wypowiedzi autorów chrześcijańskich	260
D.2.5	Opinie pisarzy niechrześcijańskich	266
D.3	Zmiany w interpretacji zakazu w III w.	267
D.3.1	Wpływ praktyk żydowskich i sekciarskich na interpretację zakazu	267
D.3.2	Posługiwanie się symbolami	267
D.3.3	Zdobienie grobów	269
D.3.4	Brak obrazów w świątyniach pierwszych chrześcijan	270
D.3.5	Stanowisko papieży wobec obrazów	273
D.3.6	Wyjątkowy charakter dekoracji katakumbowych	274
D.4	Zmiany w posługiwaniu się obrazami po edykcji tolerancyjnym z 313 roku	276
D.4.1	Obrazy w mauzoleach i bazylikach	276
D.4.2	Teologia obrazów w IV i V wieku	281
D.4.3	Epigoni zakazu i stanowisko papieża Grzegorza Wielkiego	282
D.4.4	Najstarsze informacje źródłowe o obrazach kultowych	283

D.4.5	Obrazoburstwo i nowa teologia obrazów	284
D.4.6	Zakończenie	288

Streszczenie	291
---------------------	------------

Zusammenfassung	294
------------------------	------------

Indeks osób i nazw geograficznych	297
--	------------